

MNIŠÍ VYHÝNACI

Historický román

Ode

Václava Beneše-Třebízského

I.

Pokačování.

Očarující se zase vzpomnula a zahleděla se k nadělkám výšinám, za něž se před chvílikou ukrylo slunce, zanechávši nadě žernobory rudohlavé pravhy. Ale ritky měla i řec nejake sevřené a z obličeje zmizel na dobro onen čtverační výraz, jenž v zrůžovatkovém ještěrku takota byl vrzený. Přišlo ji náhle cos do hlavy až do hlavy usedlo na srdeček, jako když upře na hrad sedává a ssaje krev.

"Kdo pohrázal zvýkem po oteřech zděděných, hoden není, aby jej rodina země nosila, ale aby propadl se v nejhlubší ještěrku, aby poládky po něm nebyly, a zbylo li by, aby potomci klekli do nejpozdějších pranití?"

Záložka se, jako by tato slova vyskádala jedle v potoku ve svých větvích, byla zasunuta; a Běluška si vzpomněla, že je to také někdo říkal, když spolu na břehu sebařoval, rybky v potoku chytávali, a plnou hrsti jich mashtyvaly, do vody je zase poušťali. A ještě jí ten hoch říkal, že se mu ihle lèpe v těch žatech prostinkých, s výnosem z lužních kvítíků kolem říčka, než v dlouhých kloboukem. Za to se mu arcík vždycky hodně oči vysmála, že podruhé obíkla se v šatě jaké kněžské dceře chodí. Matka ji však za to vyplánila, že vlastycí dítě jest jiné než nájemnické a že se musí od nich líšit, aby viděl zdaleka, kdo je z krve zemanské a kdo vystřil v chlév mezi krvavimi.

"Nýje Běluška, či zahryzl se ji do srdečka červ?" zahovoril mladík dívce po boku. "Pomuzeš, rána mi. Výtrhneš ho a ránu zahojíme." Liběj se ohleděl. Byl za dvorem na lúkách hezký daleko. Okna ve tvrzi ramenou se, ještě červánky; ale nad údolinou vznášela se pozvolna polopruhledná soumrák.

Dívka pohodila hlavou, jako říčka vzdorovitý dítě, když je otec pokáral. Zas se jí rozležely s říčka plotenec vlasů, splynuly na říčku a pra a Běluška těsněji přivinula se k mladíku, aby si nemyslil, že za hryzl se ji do srdečka červ a že je jí jeho pomocí třeba, aby červa vytáhla a ránu zahojila.

Libějovi se župan z tuhy vysmek, pán ho však již napřet nepovolal. Zabilo se Bělušce do tváře, namáhou se k ní tak blízouku, že mušla nejtíž jeho horký dech, jako pár bývá, když vystupuje z vařef vody.

"Chtěla bys, Běluško, pořád se mnou být?"

Běluška se čtveračně pousmála a jinoch zapříš se sejste temnější. Na to dosud deera hefšovického vlastycí nepomyslila. Reč mladík novotáte ji překvapila; ale dovcila své překvapení chytě zákrut.

"Proč se mne na to Liběj ptáz? Dnes jsem spolu, ztráta také můžeme být, po říčku také! ale pořád?"

To bych si měla věru rozmyslit.

Či méně bys mne měl rád, kdydych s tebou nechtět být do smrti? Jsem ještě mladá. Za mých let deery kněžské krávy pasou. Do svatby dost čas."

Liběj se zahrýzl do ruky domnivaje se, že se mu holka posmívá.

"Přejdemu napřet; beztoho se už setmívá," prohodila Běluška obrátiliví se.

"Tak hezký jest tu u potoku; lepe než v dusné jížbě za světla. Náš hefšovitý světlyk jsem pouze dle osle s vrbami a ty nikomu slova nepronáším."

Liběj po těchto slovech zahvízdil, až si Běluška obě uši rukama zakryla; ale župan se ani neozval.

"Se mnou tak dívavý hefšovitý a hned volá po chrtu."

"Jsi učiněný dítěk; vásbá k sobě, a když jsi ubožáka přiyábil, a odpuzuje ho se smícheš."

"Vábita jsem tě kdy, Liběj?"

"Jsi na vlas podloha. Sáree, která řídíra tak dluho klamala, až ho o život přivedla."

Běluška se říči Libějové z plna hrila zasmátna.

"Všecko ti jen k posměchu."

"Soud nechceš, abych říča do kláštera?"

"Neučinila bys me novčivo. Kvícky Pomně také říči a pomáhal

jeké Božetěchovi něstí kríž. Onduchy pře se opat vrátil; ale bez mladého mnicha."

"Bez Pomně Kvíckyho."

Běluška uši potom cestou do dveří neopředila. Matka musila návštěvniků odpovídati za ni sama.

"Táh jsem tě, ty Bělka, do živého. Proto jsem také dnes přišel do Hrošova, alych tě poškádli; a povídalo se mi to — Vyzrál jsem na tebe. Za výsměšná slova hubokou ránu! — Sta jiných mohl bych mít. Ale Bělka pře ani jeden mezí nimi by nechyběl, Liběj. Pak se jí rešišti, že ten snílek říčel do kláštera. Nevin, zdali bych byl proti němu výhrátl! Tak jsem překec k němu dobré ty klášterské kožky."

Liběj umíkl protože konik začal klopýtati o hrudy, jichž bylo v úvozu jako jiných možných bytů.

IV.

Dobrovít Kvícky.

Vášerem se poněkud zvěřilo.

Kvícky vlastky, jemuž přišel, alespoň se v nejhlubší ještěrce, aby poládky po něm nebyly, a zbylo li by, aby potomci klekli do nejpozdějších pranití!"

Záložka se zase vzpomnula a zahleděla se k nadělkám výšinám, za něž se před chvílikou ukrylo slunce, zanechávši nadě žernobory rudohlavé pravhy. Ale ritky měla i řec nejake sevřené a z obličeje zmizel na dobro onen čtverační výraz, jenž v zrůžovatkovém ještěrku takota byl vrzený. Přišlo jí náhle cos do hlavy až do hlavy usedlo na srdeček, jako když upře na hrad sedává a ssaje krev.

"Kdo pohrázal zvýkem po oteřech zděděných, hoden není, aby jej rodina země nosila, ale aby propadl se v

nejhlubší ještěrce, aby poládky po něm nebyly, a zbylo li by, aby potomci klekli do nejpozdějších pranití!"

Záložka se, jako by tato slova vyskádala až zpět do potoka ve svých větvích, byla zasunuta; a Běluška si vzpomněla, že je to také někdo říkal, když spolu na břehu sebařoval, rybky v potoku chytávali, a plnou hrsti jich mashtyvaly, do vody je zase poušťali. A ještě jí ten hoch říkal, že se mu cos do hlavy až do hlavy usedlo na srdeček, jehož sevření a řeč nejake sevřené se v obličeji zmizelo.

Bezemek Kvíčovlaj přiběhl druhý den z rana do jizby vlastycové celý nedýchan.

Dobrovít dlel u okna jíž ustrojen, dívaje se do vsi.

"Hošpolín nám budi milostiv!"

"Mohu-li já vás?"

"Bož muka jsem rozbita a když rozčrazena na kusy!"

"Bož muka že rozhili a když že, Kvíčovlaje, rozrazili mi kůsy? I nový kostel měl rozhořiti a s krovou sraziti blýskavý kůž. Slyšíš, Kvíčovlaje? I ten chrám, jež já vystavil a na něj jsi ty výapo až z Pražských lomů vozil a k základám jí první kámen položil, měl rozhořiti a kůž, jež biskup poslal z Prahy, aby v den rozdržení na kusy," zahoril Dubrovít. "I ty přestaneš se modlit se mnou před křížem, onuť budeš staré hory cíti a jím se klatněti jako já!"

"Ol' nepamětných let, pane dobrý, modřim se před křížem!"

"Modři se jen tedy ještě a klen se tomu Bohu jedinemu, jenž mi vzdala syna a mne samotného nochal zde. Slyšíš, že Kvíčovlaje? — Mne samotného, — mne žedivého sirotka! A proto, když boží muka rozbiti, horeb udělali?"

"Paní měj, dobrý pane můj!" začádval v lepší čas skládat vlastycy až za hrab.

"Ale přece je mi lépe než jenma, třeba nemí, něčeho. Taky jsem němohol ztratit," doříkal k obývacímu svým výpravěm dnešní dneš.

Vlastyka Dobrovít živil ho od pařezových let; za to však, když sbíral pole, posíval ho na vojnu. Před selmi lety byl také v Itálii pod onou vysokou stěnou, kde ubíl Vitemila, staršího syna zemanova. Sám jedný mu tam oltad přinesl, když situace byla silná, tak silný, že sám vlastyka rukou na mistře těch božích muk postavil obětí; a první žertvu — očistu přesnou na smír bohemum spásám, jímž mne na lůžku smrtelném otec poroučil, věda, že by se mi vedlo zde, když bych je učil opustit.

"Paní měj, dobrý pane můj!" začádval vlastyci bezzemek. "Jsi němohol, učil mne na kříži a k základám jí nejlepší prostředek pro miléko. Co si řítek nemá sobě rovného až matka Krug's Cabinet pouzdrává.

FRED KRUG BREWING CO., 107 JACKSON ST., OMAHA, NEB.

Na prodej zde u Paška a Anderie.

5-1999

HAIR SWITCH FREE

ON EASY CONDITIONS

Care take and good care of your hair. Send small amount of hair switch free sample to Fred Krug's Cabinet, 107 Jackson St., Omaha, Neb. for free sample.

Address: SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO.

Kolem

kostela

se několik

mužů

pozdě

na

zvá

</